

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ของนักเรียนหญิง ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา Factors Associate Preventive Behaviors of Unplanned Pregnancy among the Female Vocational Students in Nakhon Ratchasima Province

วรารัตน์ สังวะลี, ปร.ด. (Wararat Sangwalee, Ph.D.)^{1*}

จุน นร่อแก้ว, ส.ม. (Jun Norkaew, M.Sc.)²

มะลิ โพธิพิมพ์, สด. (Mali Photipim, Dr.PH.)³

วลัญช์ชยา เขตบำรุง, ปร.ด. (Valanchaya Ketbumroong, Ph.D.)⁴

จิราภรณ์ ประธรรมโย, ส.ม. (Jiraporn Prathumyo, M.P.H.)⁵

ธีรยุทธ อุดมพร, ปร.ด. (Teerayuth Udomporn, Ph.D.)⁶

ปัทมพร นวนกลาง, วท.บ. (Patamaporn Naunklang, B.Sc.)⁷

แสงจ้อย อินทจักร, ศศ.ม. (Sengchoy Inthachak, M.A.)⁸

วรารัตน์ สังวะลี, ส.ม. (Waraporn Sangwalee, M.P.H.)⁹

Received : March 31, 2021

Revised : May 16, 2021

Accepted : May 24, 2021

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา แบบภาคตัดขวาง (Cross -Sectional Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ พฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ของนักเรียนหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

วิธีการวิจัย: กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนหญิงในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ชั้นปี 1-3 ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 389 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ระหว่างเดือนสิงหาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2563 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา นำเสนอโดย ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ศึกษาหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square)

ผลการศึกษา: พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร อยู่ใน ระดับต่ำ ร้อยละ 46.53 ปานกลาง ร้อยละ 40.62 และระดับดี ร้อยละ 12.85 มีพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรอยู่ในระดับดี ร้อยละ 60.15 ปานกลาง ร้อยละ 25.45 และระดับต่ำ ร้อยละ 14.40 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ สถานภาพสมรสของบิดา มารดา การสูบบุหรี่หรือสิ่งเสพติด การเคยถูกใช้ถ้อยคำลามกทางเพศ และการมีบุคคลใกล้ชิดที่มีประวัติตั้งครรภ์ก่อนอายุ 21 ปี

จากการศึกษา ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ครอบครัวและสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ ดังนั้นสถาบันการศึกษา ครอบครัว และผู้ปกครอง ควรสร้างการรับรู้และให้ข้อมูลที่ถูกต้องอย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจ และการปฏิบัติตนเพื่อลด ความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พร้อมสำหรับวัยรุ่นหญิง

คำสำคัญ : การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร, พฤติกรรมการป้องกัน, อาชีวศึกษา

^{1,2,3,4,5,6,7}อาจารย์ประจำคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จังหวัดนครราชสีมา
(Lecturer, Faculty of Public Health, Vongchavalitkul University, Nakhon Ratchasima Province)
⁸อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล จังหวัดนครราชสีมา
(Lecturer, Faculty of Education, Vongchavalitkul University, Nakhon Ratchasima Province)
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลป่าสังข์ จังหวัดร้อยเอ็ด
(Pa Sang Health Promoting Hospital, Roi Et Province)
*ผู้เขียนหลัก (Corresponding author)
E-mail: wararat_san@vu.ac.th

Abstract

Objectives: This cross-sectional descriptive study aimed to study level of knowledge, preventive behaviors of unplanned pregnancy and factors associated with preventive behaviors of unplanned pregnancy among the female vocational certificate

Methods: Subjects of the study included 389 female vocational certificate students grade 1-3 in Nakhon Ratchasima Province. Data were collected through questionnaires from August to December 2020 and were analyzed by descriptive statistics, percentage, frequency, mean, and standard deviation. Chi-Square was used to analyze factors associated with preventive pregnancy behaviors.

Results: The study found that the level of knowledge about prevention of unplanned pregnancy among the students were as follows: 46.53% at poor level, 40.23% at moderate level, and 12.85% at good level. The preventive behaviors of unplanned pregnancy most of them (60.15%) were at good level, 25.45% were at moderate level, and 14.40% were at poor level. The results of the study showed that the level of knowledge about prevention of unplanned pregnancy, parent marital status, smoking or drugs using, having sexually assaulted words, and a history of pregnancy before age 21 of closed person statistically significant associated with preventive pregnancy behavior.

The study suggested that knowledge about prevention of unplanned pregnancy, family and social factors were related to the preventive behaviors of unplanned pregnancy. Therefore, educational institutes, families and parents should provide adequate knowledge and information to encourage right decisions and appropriate behaviors to reduce risks of unplanned pregnancy in teenager female.

Keywords: unplanned pregnancy, preventive behaviors, vocational education

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสำคัญ โดยองค์การอนามัยโลกได้กำหนดอัตราการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นหญิงไม่ควรเกิน ร้อยละ 10 (WHO, 2006) ซึ่งอัตราการคลอดในวัยรุ่นอายุ 15-19 ปีเฉลี่ยทั่วโลก 65 รายต่อสตรี

วัยรุ่น 1,000 ผลการจัดลำดับอัตราการคลอดบุตรของวัยรุ่นอาเซียนในช่วงปี 2543-2553 วัยรุ่นไทยอยู่ที่ 47 คนต่อสตรีที่มีอายุ 15-19 ปีจำนวน 1,000 คน ซึ่งอยู่ลำดับที่ 5 ของกลุ่มประเทศอาเซียนรองจากวัยรุ่นลาว ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซียและกัมพูชาเท่ากับ 110, 53, 52 และ 48 ต่อ 1,000 คน

ตามลำดับ (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2556) สำหรับสถิติการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นในประเทศไทย พบว่าในปี พ.ศ. 2555 มีหญิงตั้งครรภ์ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี โดยเฉลี่ย 374 คนต่อวัน หรือมีวัยรุ่นตั้งครรภ์ 15 คนต่อชั่วโมง (ชลดา กิ่งมาลา, 2558) จากการสำรวจข้อมูลของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่าในช่วงเดือนมกราคม - เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2556 มีเด็กเกิด จากหญิงตั้งครรภ์ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี สูงถึง 85,360 คน โดยในจำนวนนี้เป็นเด็กที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์อายุต่ำกว่า 15 ปีจำนวน 2,188 คน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าในประเทศไทยมีแนวโน้มของจำนวนหญิงตั้งครรภ์เพิ่มสูงขึ้น และมีแนวโน้มของอายุหญิงตั้งครรภ์ที่ลดลง (สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2556) ข้อมูลจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบว่าในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนหญิงคลอดบุตรวัย 10-19 ปี จำนวน 104,289 คน หรือคลอดเฉลี่ยวันละ 286 คน ในจำนวนนี้มีอัตราการคลอดบุตรซ้ำ 12,702 คน และข้อมูลของกรมอนามัยในปี 2560 พบการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงอายุ 10-19 ปี คลอดบุตรรวมทั้งสิ้น 84,578 คน หรือเฉลี่ย 232 คน/วัน และการคลอดซ้ำในกลุ่มอายุนี้นี้ 9,092 คน หรือร้อยละ 10.7 ขณะที่วัยรุ่นอายุ 10-14 ปี คลอดบุตร 2,559 คน หรือประมาณวันละ 7 คน และผลการสำรวจจากสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ พบว่ามีผู้หญิงกว่า 13,000 คน จาก 45,000 คน ทำแท้ง โดยเป็นผู้หญิงอายุต่ำกว่า 25 ปี ร้อยละ 47 และวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 20 และมีรายงานการเฝ้าระวังการทำแท้งในประเทศไทย พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยที่ทำแท้งทั้งหมดในสถานพยาบาล เป็นหญิงวัยรุ่นอายุ 10-19 ปี มากถึงร้อยละ 92.6 ของกลุ่มสำรวจนี้ตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ และร้อยละ 95.7 ของวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 15 ปี ในจำนวนนี้ไม่ได้คุมกำเนิด (กรมอนามัย, 2562) และข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข พบว่าการเบี่ยงเบนพฤติกรรมตั้งครรภ์ ตั้งแต่ปี 2558-2562

มีแนวโน้มสูงขึ้น จากตัวเลข 2,069 ชุด ในปี 2558 เพิ่มขึ้นเป็น 10,2213 ชุด ในปี 2562 และที่น่าสังเกตคือ ช่วงระหว่างปี 2559-2560 ตัวเลขการเบี่ยงเบนเพิ่มขึ้นจาก 2,793 ชุด เป็น 7,033 (กรมอนามัย, 2562) ชุดซึ่งผลกระทบที่ตามมาจากปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น คือ การทำแท้งเถื่อน มีรายงานว่าหญิงที่ทำแท้งเถื่อนมีอัตราตายสูงถึง 300 คนต่อแสนประชากร ข้อมูลจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ระบุว่า ปี พ.ศ. 2551 และ พ.ศ. 2552 มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาภาวะแทรกซ้อนจากการแท้งประมาณปีละ 3 หมื่นราย ซึ่งภาวะแทรกซ้อนส่วนใหญ่ที่พบ คือ ติดเชื้อในกระแสเลือด ติดเชื้อในอุ้งเชิงกราน ตกเลือด มดลูกทะลุ ไตวาย เป็นต้น และผลกระทบที่ตามมาคือ ปัญหาการทอดทิ้งทารก และคุณภาพของประชากรที่เกิดจากการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น นอกจากนี้ยังพบปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นที่มีแนวโน้มสูงขึ้น (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2560)

จากการศึกษาที่ผ่านมาเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของสตรีวัยรุ่น พบว่า ทักษะคิดต่อการมีเพศสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิด ปัจจัยด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม แรงกระตุ้นจากสื่อ วัฒนธรรม และค่านิยม มีความสัมพันธ์กับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของสตรีวัยรุ่น (มาลีวัล เลิศสาครศิริ, 2557) และพบว่าปัจจัยทางด้านครอบครัวที่ขาดความอบอุ่น บิดามารดาแยกทางกัน ขาดการดูแลเอาใจใส่ และค่านิยมในกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับสาเหตุการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่น (นภาพร มีบุญ, 2559) และยังพบว่า การเที่ยวสถานที่เร่ร่อน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือของมีเมา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (นันทิศา สิงห์ทอง, 2558) ซึ่งการสอนเพศศึกษา สถาบันการศึกษาที่ผ่านมา ยังมีช่องว่างเชิงคุณภาพ ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบการบรรยายซึ่งอาจไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และตั้งคำถาม มีครูเพียง

ส่วนน้อยที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนผ่านกิจกรรม และครูอาชีพศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการอบรมการสอนเพศวิถีศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) และพบว่า การสอนเพศศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มักให้ครูวิชาพละเป็นผู้สอน ซึ่งครูจำนวนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศศึกษา ทำให้สอนเด็กด้วยข้อมูลผิดๆ เช่น การนับระยะปลอดภัย การกินยาคุมกำเนิด ทำให้เด็กได้รับความรู้ผิดไปด้วย นอกจากนี้ยังขาดทักษะในการสื่อสารกับนักเรียน ทำให้ไม่ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงของเด็กแต่ละคน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2555) จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นจังหวัดที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2557-2561 พบอัตราคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี อยู่ที่ 49.42 43.35 38.7 33.6 และ 33.94 ต่อวัยรุ่นหญิงพันคน ซึ่งแม้จะมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงสูงกว่าเป้าหมายการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น ที่ตั้งเป้าหมาย ในปี พ.ศ. 2569 ในการลดอัตราการคลอดในหญิงอายุ 15-19 ปี ให้เหลือไม่เกิน 25 ต่อวัยรุ่นหญิงพันคน และจากการศึกษาที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยด้านครอบครัว สังคมเพื่อน และการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับสาเหตุของการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิง ดังนั้น การศึกษาระดับการรับรู้ พฤติกรรม และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิงจึงมีความสำคัญ เพื่อเป็นข้อมูลให้กับสถานศึกษา สถาบันครอบครัว รวมถึงหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันหาแนวทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมสำหรับวัยรุ่นหญิง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนหญิง ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

2.2 วัตถุประสงค์รอง

2.2.1 เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของนักเรียนหญิง ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

2.2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ของนักเรียนหญิงในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

2.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ศาสนา ที่พักอาศัย อาชีพหลักของผู้ปกครอง สถานภาพสมรส ของบิดา มารดา ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง ประวัติการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของบุคคลใกล้ชิด ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ของนักเรียนหญิงในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

2.2.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการกระทำที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายทางสังคมในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ของนักเรียนหญิงในสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา
แบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional study)

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 24 แห่ง แบ่งเป็น สถานศึกษาอาชีวศึกษารัฐบาล 12 แห่ง และเอกชน 12 แห่ง มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 13,059 คน (ข้อมูลจากงานทะเบียนนักศึกษาประจำปีการศึกษา 2563)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนหญิงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1-3 ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 389 คน โดยการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตร ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างใน ประสพชัย พูลนนท, 2557) ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 และระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

4.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ขนาดตัวอย่างจำนวน 389 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster sampling) โดยการแบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือสถานศึกษาอาชีวศึกษารัฐบาล เลือกสุ่มโดยการจับฉลากมา 1 แห่ง และสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เลือกสุ่มโดยการจับฉลากมา 2 แห่ง และคำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนประชากรในแต่ละสถานศึกษาที่สุ่มได้ ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนจากสถานศึกษาอาชีวศึกษารัฐบาลจำนวน 250 คนและตัวแทนจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 139 คน และทำการเก็บตัวอย่างตามสัดส่วนที่ได้จนครบ

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรสำหรับสตรีไทยวัยรุ่นอายุ 15-21 ปี ระดับมัธยมปลายและนักศึกษาของ

กองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2557) ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย อายุ ศาสนา ที่พักอาศัย อาชีพหลักของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของบิดา มารดา ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง ประวัติการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของบุคคลใกล้ชิด

ส่วนที่ 2 แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร มีลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 8 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

ส่วนที่ 3 แบบวัดพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร มีลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบตามความถี่ในการปฏิบัติโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ความถี่ในการปฏิบัติ	เชิงบวก	เชิงลบ
6-7 วันต่อสัปดาห์	5	1
4-5 วันต่อสัปดาห์	4	2
3 วันต่อสัปดาห์	3	3
1-2 วันต่อสัปดาห์	2	4
ไม่ได้ปฏิบัติ	1	5

4.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรสำหรับสตรีไทยวัยรุ่น อายุ 15-21 ปี ระดับมัธยมปลายและนักศึกษา ซึ่งพัฒนาโดยกองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2557) มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ Content Validity Index (CVI) และการตรวจสอบความตรงตามสภาพ (Concurrent validity) จากผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องมือวัดด้านสุขภาพในเด็กและเยาวชน และด้านจิตพฤติกรรม จำนวน 5 ท่าน วิเคราะห์ค่าความยากง่ายของแบบวัดความรู้ด้วยค่า KR20 และหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความรู้เท่ากับ 0.76 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เท่ากับ 0.88

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.5.1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.5.2 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ พร้อมทั้งแปลผลการศึกษาตามคู่มือแบบประเมินความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรสำหรับสตรีไทยวัยรุ่น อายุ 15-21 ปี ระดับมัธยมปลายและนักศึกษา ของกองสุศึกษาฯ ดังนี้

1) ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรจำนวน 8 ข้อ คะแนนรวม 8 คะแนน มีการแปลผลดังนี้

น้อยกว่า 4.8 คะแนนหรือน้อยกว่า 60% ของคะแนนเต็ม หมายถึง มีความรู้ต่ำ

4.80-6.39 คะแนนหรือ $\geq 60\%$ - $< 80\%$ ของคะแนนเต็ม หมายถึง มีความรู้ปานกลาง

6.40-8 คะแนนหรือ $\geq 80\%$ ของคะแนนเต็ม หมายถึง มีความรู้ดี

2) พฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จำนวน 15 ข้อ คะแนนรวม 75 คะแนน มีการแปลผลดังนี้

น้อยกว่า 45 คะแนนหรือน้อยกว่า 60% ของคะแนนเต็ม หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันต่ำ

45-59.99 คะแนนหรือ $\geq 60\%$ - <80% ของคะแนนเต็ม หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันปานกลาง

60-75 คะแนนหรือ $\geq 80\%$ ของคะแนนเต็ม หมายถึง มีพฤติกรรมการป้องกันดี

3) หาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรฯ ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) (กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05; p-value < 0.05)

4.6 การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาครั้งนี้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เลขที่หนังสือรับรอง 007/2563 เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2563

5. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีอายุเฉลี่ย 17.67 ปี (S.D. = 1.67) นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 96.14 ปัจจุบันพักอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา ร้อยละ 72.49 สถานภาพสมรสของบิดา/มารดา คือ แต่งงานและอาศัยอยู่ด้วยกันร้อยละ 55.27 และมีบุคคลใกล้ชิดที่มีประวัติตั้งครรภ์ก่อนอายุ 21 ปี คือ เพื่อน ร้อยละ 21.34 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (n = 389)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ	Mean = 17.67 ปี (S.D. = 1.67)	
ศาสนา		
พุทธ	374	96.14
คริสต์	14	3.60
อิสลาม	1	0.26
ปัจจุบันพักอาศัยอยู่กับบิดา/มารดา		
ใช่	282	72.49
ไม่ใช่	107	27.51
สถานภาพสมรสของบิดา/มารดา		
โสด	37	9.51
แต่งงานและอาศัยอยู่ด้วยกัน	215	55.27
แต่งงานแต่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน	40	10.28
หม้าย	10	2.57
หย่า/แยกกันอยู่	83	21.34
อื่นๆ	4	1.03
ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	12	3.08
ประถมศึกษา	97	24.94

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (n = 389) (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น	56	14.40
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	112	28.79
อนุปริญญา/ปวส.	41	10.54
ปริญญาตรี	54	13.88
สูงกว่าปริญญาตรี	14	3.60
อื่นๆ	3	0.77
อาชีพของผู้ปกครอง		
ทำไร่ ทำนา ทำสวน	69	17.74
รับจ้างทั่วไป	113	29.05
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	102	26.22
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	43	11.05
ทำงานโรงงาน	32	8.23
พนักงานบริษัทเอกชน	25	6.43
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	4	1.03
อื่นๆ	1	0.26
บุคคลใกล้ชิดที่มีประวัติตั้งครรภ์ก่อนอายุ 21 ปี		
ยาย/ย่า	5	1.29
แม่	49	12.60
น้า/อา	20	5.14
เพื่อน	83	21.34
พี่น้อง	34	8.74
ญาติ	30	7.71
คนรู้จัก	86	22.11
ไม่มี	119	30.59

5.2 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างรู้และเข้าใจในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 46.53 ปานกลาง ร้อยละ 40.62 และระดับดี ร้อยละ 12.85 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (n = 389)

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	181	46.53
ปานกลาง	158	40.62
ดี	50	12.85

5.3 พฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

อยู่ในระดับดี ร้อยละ 60.15 ปานกลาง 25.45 และระดับต่ำ ร้อยละ 14.40 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของระดับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (n = 389)

ระดับพฤติกรรมการป้องกัน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	56	14.40
ปานกลาง	99	25.45
ดี	234	60.15

5.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

5.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

ผลการศึกษา พบว่า สถานภาพสมรสของบิดา มารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (p-value < .05) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบิดา มารดากับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (n = 389)

ปัจจัย	พฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์		χ^2 (P-value)
	ไม่ดีพอ/พอใช้ได้ n = 155 จำนวน (%)	ดีมาก n = 234 จำนวน (%)	
สถานภาพสมรสของบิดา/มารดา			
โสด	13 (8.39)	24 (0.26)	25.45
แต่งงานและอาศัยอยู่ด้วยกัน	106 (68.39)	109 (46.58)	(.000)*
แต่งงานแต่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน	4 (2.58)	36 (15.38)	
หม้าย	4 (2.58)	6 (2.56)	
หย่า/แยกกันอยู่	27 (17.42)	56 (23.93)	
อื่นๆ	1 (0.65)	3 (1.28)	

*p<.05

5.4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการกระทำที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายทางสังคมในรอบ 6 เดือน ที่ผ่านมากับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

ผลการศึกษา พบว่า การสูบบุหรี่หรือสิ่งเสพติด การเคยถูกใช้ถ้อยคำลามกทางเพศ และการมีบุคคลใกล้ชิดที่มีประวัติตั้งครรภ์ก่อนอายุ 21 ปี มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (p-value < .05)

ตารางที่ 5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการกระทำที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายทางสังคมในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (n = 389)

การกระทำที่เสี่ยงต่อภัยอันตรายทางสังคมในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา	พฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์		χ^2 (P-value)
	ไม่ตีพ้อ/พอใช้ได้ n = 155 จำนวน (%)	ดีมาก n = 234 จำนวน (%)	
สูบบุหรี่หรือสิ่งเสพติด			
มี	65 (41.94)	66 (28.21)	7.86
ไม่มี	90 (58.06)	168 (71.79)	(.005)*
เคยถูกใช้ถ้อยคำลามกทางเพศ			
มี	31 (20.00)	74 (31.62)	6.39
ไม่มี	124 (80.00)	160 (68.38)	(.011)*
บุคคลใกล้ชิดที่มีประวัติตั้งครรภ์ก่อนอายุ 21 ปี			
ไม่มี	15 (15.15)	101 (43.16)	7.64
มี	84 (84.85)	133 (56.84)	(.010)*

*p<.05

5.4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้
กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัย
อันควร

ผลการศึกษา พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (p-value < .05)

ตารางที่ 6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (n = 389)

ระดับความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร	พฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์		χ^2 (P-value)
	ไม่ตีพ้อ/พอใช้ได้ n = 155 จำนวน (%)	ดีมาก n = 234 จำนวน (%)	
ต่ำ	120 (77.42)	61 (26.07)	100.96
ปานกลาง	31 (20.00)	127 (54.27)	(0.000)*
ดี	4 (2.58)	46 (19.66)	

*p<.05

6. สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้และความเข้าใจในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรยังไม่ถูกต้องดีพอต่อการปฏิบัติตนเพื่อลดความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พร้อมหรือรู้และเข้าใจในการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรที่ถูกต้องบ้างไม่ถูกต้องบ้าง สอดคล้องกับ

รายงานการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ (2559) ที่พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศ และไม่สามารถสื่อสารต่อเรื่องที่เป็นต่อชีวิตทางเพศของตน และยังพบว่าสถานศึกษาเกือบทั้งหมด ทั้งมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษามีการจัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษาทั้งในรูปแบบของการบรรจุเพศวิถีศึกษาเป็นสาระการเรียนรู้สำคัญในวิชาอื่น ครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการ

สอนแบบการบรรยายซึ่งอาจไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และตั้งคำถาม มีครูเพียงส่วนน้อยที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนผ่านกิจกรรม และพบว่ามีความรู้ชีวิตศึกษามากกว่าครั้งที่ไม่ได้รับการอบรมการสอนเพศวิถีศึกษา โดยครูที่ผ่านการอบรมมีแนวโน้มที่จะสอนครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ได้มากกว่า และใช้กิจกรรมในการสอนมากกว่าครูที่ไม่ได้รับการอบรม ดังนั้นการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน และวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนจึงมีความสำคัญ โดยเน้นรูปแบบการเรียนการสอนผ่านกิจกรรม ให้ผู้เรียนได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ใช้เทคนิคการสอนและสื่อที่น่าสนใจ เข้าถึงได้ง่าย เน้นการสื่อสาร การซักถาม และจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมรอบด้านในทุกประเด็นที่เกี่ยวกับเพศวิถีและสุขภาพทางเพศ

ระดับความรู้ ความเข้าใจทางสุขภาพ เพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของกุสุมา มีศิลป์ (2557) พบว่า ความรู้เรื่องการตั้งครรภ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักศึกษา เช่นเดียวกับการศึกษาของ พิมพ์ดี โรจน์เรืองนนท์ (2560) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาหญิงระดับอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ความสามารถในการป้องกันตนเองจากการตั้งครรภ์ แรงสนับสนุนจากครอบครัว เพื่อน คู่รัก และแรงสนับสนุนจากระบบการศึกษา ครู อาจารย์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ ต้องเริ่มจากการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ส่งเสริมการรับรู้ในการป้องกันตนเองจากการตั้งครรภ์และได้รับแรงสนับสนุนจากบุคคลใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ปัจจัยทางด้านครอบครัว สังคม การศึกษาครั้งนี้พบว่า สถานภาพสมรสของบิดามารดา การมีบุคคลใกล้ชิดที่มีประวัติตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร และการเคยถูกใช้ถ้อยคำรุนแรงทางเพศ การสูบบุหรี่หรือสิ่งเสพติดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ นิธิพงศ์ ศรีบุญจมาศ (2559) ที่พบว่า สังคมแวดล้อม ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งอธิบายได้ว่า แม้ว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะพักอาศัยกับผู้ปกครองแต่การได้รับการเลี้ยงดูแตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันของแต่ละครอบครัว จึงทำให้มีพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ที่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับการศึกษาของ ศิริวรรณ ทุมเชื้อ (2558) ศึกษาพฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการป้องกันการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในจังหวัดสระบุรีพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการป้องกันการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การศึกษา รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน และการอยู่ร่วมกันของบิดามารดา และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ มาลีวัล เลิศสาครศิริ (2557) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของสตรีวัยรุ่นตามการรับรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ พบว่า สังคม สิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของสตรีวัยรุ่น เช่นเดียวกับการศึกษาของ สุทธิพล กิจพิบูลย์ (2562) ที่พบว่า สื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ สิ่งเสพติด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การควบคุมกำกับติดตามของผู้ปกครองและความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ มีผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของเยาวชน

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ชี้ให้เห็นว่าความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ ปัจจัยทางด้านครอบครัว และสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ ดังนั้น สถานศึกษา และผู้ปกครอง ควรให้ความรู้และข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับเพศวิถีอยู่เป็นประจำ ครูและผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสอนเพศศึกษา โดยจัดโปรแกรมการเรียนการสอน หรือการให้สุขศึกษาในรูปแบบที่จูงใจ ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้สภาพปัญหาที่แท้จริงของวัยรุ่นในสังคมปัจจุบัน ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการฝึกทักษะที่เหมาะสม ให้เพียงพอต่อการตัดสินใจและการปฏิบัติตนเพื่อลดความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พร้อม

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานศึกษาอาชีวศึกษาทุกแห่ง คณาจารย์ และนักเรียนที่เกี่ยวข้องทุกคน ที่ให้ความร่วมมือและสละเวลาในการเข้าร่วมวิจัยครั้งนี้

8. เอกสารอ้างอิง

1. กรมอนามัย. (2562). *ข้อมูลสถานการณ์ตั้งครรภ์-ทำแท้งในไทย*. สืบค้น 6 มีนาคม 2564, จาก <http://multimedia.anamai.moph.go.th/help-knowledge/categories/teen/>
2. กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *รายงานผลการวิจัยเพื่อทบทวนการสอนเพศวิถีศึกษาในสถานศึกษาไทย*. สืบค้น 2 มีนาคม 2564, จาก <https://www.unicef.org/thailand/media/>
3. กระทรวงสาธารณสุข. (2560). *ร่างยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในวัยรุ่น พ.ศ. 2558-2567*. สืบค้น 6 มีนาคม 2564, จาก <https://www.dcy.go.th/webnew/uploadchild/>

4. กองสุศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2557). *แบบวัดความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรสำหรับสตรีไทยวัยรุ่น อายุ 15-21 ปี ระดับมัธยมปลายและนักศึกษา*. สืบค้น 6 มีนาคม 2564, จาก [www.hed.go.th > linkhed > file](http://www.hed.go.th/linkhed/file)
5. กุสุมา มีศิลป์, นภาพร สันพนวัฒน์ และเสนอ ภิรมจิตรผ่อง. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ*, 8(1), 18-27.
6. ชลดา กิ่งมาลา, ทศนีย์ รวีวรกุล และอาภาพร เผ่าวัฒนา. (2558). ผลของโปรแกรมการป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นหญิง. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ*, 31(3). 25-34
7. นันทิมา สิงห์ทอง, วรวิทย์ ฤาชา, ประมินทร์ จันทริมา, ทวีศักดิ์ ทวีชีพ, สุกัญญา เฟื่องนา, ศศิภา นามนัย, วรณี ทองดี. (2558). พฤติกรรมเสี่ยงการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร โรงเรียนมัธยมศึกษา ตำบลบ้านแปรง อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา. *การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนาเพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2* (น. 80-84). นครราชสีมา: วิทยาลัยนครราชสีมา.
8. นภาพร มีบุญ. (2559). สาเหตุการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่น ในเขตพื้นที่อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*, 7(1), 71-82.

9. นิธิพงศ์ ศรีเบญจมาศ, กิ่งแก้ว สารวยริน, อดิศักดิ์ คงประชา และอรษา ภูเจริญ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 3* (ฉบับที่ 2) (น. 260-272). กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
10. ประสพชัย พสุนนท์. (2557). การกำหนดขนาดตัวอย่างตามแนวทาง Krejcie and Morgan (1970) ในการวิจัยเชิงปริมาณ. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 7(2). 112-125.
11. พิมพ์ดี โรจน์เรือนนท์, อลิสา นิติธรรม และสุพัฒน์ อีระเวชเจริญชัย. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษาหญิงระดับอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 36(2). 194-202.
12. มาลีวัล เลิศสาครศิริ. (2557). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ของสตรีวัยรุ่นตามการรับรู้ ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเซนต์หลุยส์. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 15(1), 90-98.
13. ศิริวรรณ ทุ่มเชื้อ. (2558). พฤติกรรมทางเพศและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการป้องกันการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นในจังหวัดสระบุรี. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 25(1), 97-109.
14. สุทธิพล กิจพิบูลย์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ของเยาวชนในหอพักเขตเทศบาลเมืองท่าช้าง อำเภอเมืองจังหวัดจันทบุรี. (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
15. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2560). *แนวโน้มการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นไทย*. สืบค้น 4 มีนาคม 2564, จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/>
16. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2561). *การป้องกันเชื้อซีในวัยรุ่น*. สืบค้น 4 มีนาคม 2564, จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/>
17. สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2556). *สถานการณ์การคลอดบุตรของ วัยรุ่นไทย ปี 2555*. สืบค้น 4 มีนาคม 2564, จาก https://dcy.go.th/webnew/uploadchild/cld/download/file_th_20152002001703_1.pdf
18. สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2556). *รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคม. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบที่ทางสังคม ปีงบประมาณ 2556*.
19. McIntyre, Peter and World Health Organization. (2006). *Pregnant adolescents: delivering on global promises of hope*. World Health Organization. Retrieved from <https://apps.who.int/iris/handle/10665/43368>.